

„Bojovali za nás, my se staráme o ně!“

VETERÁN

3/2016

Zpravodaj projektu ČsOL Péče o válečné veterány

Dne 9. dubna oslavila sté narozeniny válečná veteránka **Luisa Matlová**. Mezi gratulanty, kteří za ní přijeli na oslavu do Brna, byl brigádní generál **Emil Boček**. Jubilantce při této příležitosti předal pamětní medaili ČsOL II. stupně. Oslavenkyni pográtulovali také vedoucí projektu Péče o válečné veterány **Pavel Skácel** a bratr **Tomáš Jambor** z jednoty ČsOL Brno 1, jejíž je Luisa Matlová členkou.

Luisa Matlová se narodila 9. dubna 1916 v Košicích. V roce 1939 emigrovala za svým manželem k československým cizineckým legiím ve Francii. Spolu s čs. jednotkami se přesunuli do Velké Británie. V roce 1944 manžel odjel do Sovětského svazu, aby se připojil k bojům na Dukle.

Po válce se rodina přestěhovala do Brna, kde důstojník Matl vyučoval na vojenské fakultě. K dceři Janě, narozené ve Velké Británii, přibyl syn, který bohužel zemřel již ve věku šestatřiceti let. V Brně žije Luisa Matlová dodnes v domově pro seniory. Je několikanásobnou babičkou i prababičkou a přes svůj věk je fyzicky i mentálně ve vynikající kondici. Již se sice nevěnuje milovanému tanci, je však velmi čilá, plná elánu a usměvavá. Jako veteránka druhé světové války je stále navštěvována a pobízena k vyprávění.

K upřímné gratulaci se spolu s ČsOL připojuje i redakce časopisu Veterán.

Z OBSAHU

Uctění památky padlých

2

Členové ČsOL Opava si na pietním shromáždění připomněli 71. výročí osvobození města.

Medaile pro Julia Leitnera

3

Válečný veterán **Julius Leitner** převzal medaili k 70. výročí SNP.

Ze vzpomínek Emilie Novotné

3

Otiskujeme vzácné svědectví **Emilie Novotné**, která za války působila v Svobodově armádě v 1. brigádě jako zdravotnice.

Výhody pro válečné veterány

4

V tomto čísle najdete 1. díl výběru slev a nabídek, které mohou veteráni využít v lékařských zařízeních, obchodech či u poskytovatelů služeb.

Uctění památky padlých v Opavě

V pátek 22. dubna jsme si na pietním shromáždění připomněli 71. výročí osvobození Opavy. V parku, který přiléhá k náměstí Osvobození, se shromáždilo několik desítek přihlížejících. Mezi nimi byli i žáci Slezského gymnázia.

V deset hodin se slova ujal zástupce Magistrátu města Opavy **To-máš Elis**, který připomněl okolnosti osvobozování města. Vystřídala ho ředitelka Slezského zemského muzea **Jana Horáková**. Posledním řečníkem se stal válečný veterán **plk. Jan Novák**. Uvedl jména vojáků, např. **plk. Pavla Švece**, kteří se účastnili Ostravsko-opavské operace a s nimiž prošel bojovou cestou až do Československa. Připomněl důležitost bojů o Ostravu a zúčastnil se pokládání květin k počtě padlým.

Po skončení akce se obyvatelé Opavy vrátili ke svému poklidnému mírovému životu.

Magda Hrstková

Vzpomínka Josefa Tyla na osvobození

Mým velkým vzorem mi byl celý život můj táta. V 1. světové válce byl zajat v Rusku a stal se legionářem. Často vyprávěl o bojích na „sibiřské magistrále“. V roce 1919 dojel do Vladivostoku, potom lodí do Terstu a ke konci roku 1919 přijel do Prahy.

Za 2. světové války jsem poslouchal zakázané české vysílání, které podávalo pravdivé zprávy o ústupu Němců v Rusku. Vysílali výzvy, aby se i v Česku vytvořily odbojové skupiny a narušovaly výrobu. Proto jsem se v roce 1943 zapojil do skupiny domácího odboje zvané Petráš. Prováděla menší sabotáže, jako třeba překopání telefonního vedení nebo vykopání sloupu elektrického vedení, aby výrobní závody důležité pro Německo nemohly pracovat.

V roce 1944 byla naše organizace prozrazena a já jsem byl 9. září zatčen gestapem z Olomouce a krutě vyslýchán. 27. září celou naši skupinu převezli do Kounicových kolejí v Brně. Tam pokračovaly výslechy a konfrontace. V lednu 1945 v kolejích nastaly největší popravy bez soudu, podle výběru reditele věznic.

Naši skupinu převezli 5. února do civilní věznice na Cejlu. Odtud nás 8. března odvezli vlakem. Jeli jsme vagonem zvaným „ponorka“, kde bylo jen malé okénko nahore, v celém prostoru byla tma. Ve vagonu prý přepravovali vězně odsouzené k smrti. Měl jsem tam černé myšlenky a otázky. Proč? Konec války již počítají i vězni na měsíce a nás vezou do neznáma? Přes okénko jsme slyšeli hlášení, že jedeme k Praze. Tam nás v noci převezli auty na Pan-krác a umístili na samoty.

Z Prahy jsem byl 15. března vlakem převezen do káznice v Bayreuthu. Toto německé město leží v Bavorsku asi 100km jihozápadně od Chebu. Německé káznice bývaly často nazývány plíživou popravou. Pobyt se vyznačoval bitím, ponižováním, bylo tam špatné stravování a otrocké práce často až do vyčerpání.

Bylo mi sděleno, že budu souzen senátem Nejvyššího německého soudu z Berlína. Soud se konal 23. března. Byl jsem odsouzen na šest roků vězení. Tři spoluvězni byli odsouzeni na smrt. Byli však doma dřív než já, poněvadž je vezli vlakem do Mnichova na popraviště a cestou je osvobodila americká armáda.

Já jsem chodil kopat zákopy před Bayreuthem. Dne 7. dubna byl na město velký nálet a 14. dubna bylo osvobozeno americkou armádou. Jsem narozen 15. dubna 1921, a tak to byl nejlepší dárek k narozeninám – svoboda. Zůstali jsme ještě načas v káznici. Američané o nás pečovali, dali nám jídlo a vybavili nás doklady pro odjezd domů.

Josef Tyl (redakčně kráceno)

Medaile pro Julia Leitnera

V měsíci dubnu obdržel válečný veterán **Julius Leitner** pamětní medaili k 70. výročí SNP. Předal mu ji vedoucí projektu Péče o válečné veterány **Mgr. Pavel Skácel** v zastoupení ministerstva obrany Slovenské republiky.

Bratr Julius Leitner nyní žije v krásném zámeckém Domově seniorů Chýnov u Tábo- ra a dožívá se 88 let.

Počátkem SNP se aktivně zapojil do odboje. Pocházel u obce Osrblje a znal zdejší prostředí i krajinu. Pracoval jako spojka a průzkum. Monitoroval přesuny transportů, předával informace na velitelství brigády. Nejvíce si cení průzkum, kdy se v regionu objevila Vlasovova armáda, která se snažila pomáhat fašistům a zjišťovat místa partyzánských aktivit. Ale díky soudržnosti obyvatel obce Osrblje nedošlo ke střetu.

V polovině února 1945 však byl bratr Leitner zatčen a přes sběrný tábor v Novákách přesunut do koncentračního tábora v Německu. Měl štěstí, přežil a po osvobození Rudou armádou se vrátil domů. Poté aktivně pracoval v armádě, studoval, stal se důstojníkem dělostřelectva. Naposled působil na Krajském vojenském velitelství v Hradci Králové.

Gatuluje bratru Leitnerovi k udělení- mu vyznamenání a přejeme pevné zdraví.

Milan Čajdík

Besedy s Ernestinou Švorcovou

Setkání s chorvatskými antifašisty

České Budějovice navštívila skupina chorvatských anti- fašistů, členů organizace Antifašisté Zagreb. Mimo jiné si přáli setkat se s válečnými veterány.

Bratr **Milan Čajdík** doporučil obrátit se na sestru **Ernes- tinu Švorcovou**, která přijala pozvání na besedu do hotelu Roayl. Nejprve vyprávěla chorvatským hostům o svých zá- žitcích z druhé světové války a zodpověděla jejich dotazy.

Poté si účastníci besedy vyměnili názory na současné dění ve světě. Vyjádřili obavy z toho, že se v různých čás- tech Evropy začínají objevovat fašistické živly, které proni- kají do společenského života.

Chorvati se též zajímali, jak naše vláda pečuje o váleč- né veterány. Velmi ocenili úlohu ČsOL i přímou péči mini- sterstva obrany.

Sestře Švorcové se dostalo vel- kého poděkování za in- formace a bezprostřed- ní srdečné vystoupení.

Ze vzpomínek Emilie Novotné

V Domově péče pro válečné veterány v Karlových Varech žije válečná vete- ráнка **Emilie Novotná**, nyní s hodnos- tí poručíka v záloze. Za války působila v Svobodově armádě v 1. brigádě jako zdravotnice. Nedávno zesnulá **Jiřina Jiráková** (Veterán 1/2016) tedy nebyla poslední žijící zdravotnicí Svobodovy ar- mády. Paní Novotné se omlouváme a rádi otiskujeme její osobní vzpomínání a přá- ní k narozeninám.

„V roce 1944 jsem žila v obci Český Volkov na Volyni,“ vzpo- míná Emilie Novotná. „Tehdy k nám přijela Svobodova armáda a potřebovala posílit řady nejen vojáků, ale i sestřiček a spojařek. Bylo mi 18 let. Rozhodla jsem se a hned jsem s několika dalšími děvčaty odjela. Byla jsem zařazena do kurzu pro sestřičky. Nebyla to žádná legrace. Vyfasovaly jsme batoh a plachtu. Řekli nám, abychom si postavily stan. Co nám zbývalo? Po získání základ- ních znalostí a dovedností potřebných pro výkon takové služby jsme hned byly zařazeny do práce.“

Brzy přišla první bitva – u Jasla, následovala bitva u Dukly. Při postupu armády jsem působila v polních nemocnicích. Po- stupně to bylo na území Slovenska např. u Liptovského Hrád- ku a u Sv. Mikuláše, u Levoči. Tak jsme postupovali do Čech až do Prahy.

Po válce jsem ještě nějaký čas pracovala jako sestřička ve Vo- jenské nemocnici v pražských Střešovicích a také ve Slaném. Poz- ději jsem odešla do civilu s hodností četaře. Měla jsem rodinu, vychovala jsem dvě děti, mám tři vnoučata a pět pravnoučat.

Osud mě zavál na sklonku života do vojenského zařízení. By- dlím v DPVV v Karlových Varech. Jsem zde spokojená, nic mi neschází. S paní Jirákovou jsem se osobně poznala až v době, kdy jsme obě bydlely v domovech pro válečné veterány. Já v Karlových Varech a ona v Praze. Účastnily jsme se společně několika výletů.“

Přes svoji skromnost nám Emilie Novotná prozradila, že má ně- kolik ocenění, medaile za zásluhy, kterých si velmi váží. A my si velmi vážíme paní Emilie Novotné a přejeme ji touto cestou pevné zdraví a mnoho radosti ke krásným 89. narozeninám.

Květa Rokosová, DPVV Karlovy Vary

Lenka Dvořáková

VÝHODY

pro válečné veterány

MINISTERSTVO OBRANY
ČESKÉ REPUBLIKY

Na webových stránkách ministerstva obrany jsou v sekci Benefity pro válečné veterány publikovány slevy a nabídky, kterých lze využít např. v lékařských zařízeních, obchodech či na cestách. V současné době je zde připraveno přes 60 nabídek. Celkový přehled naleznete na odkaze benefity-veterani.cz. S vyhledáváním vám jistě rádi pomohou rodinní příslušníci. Nejzajímavější nabídky budeme na pokračování otiskovat v časopise Veterán.

Z nabídky:

Poskytnutí preventivní zdravotní prohlídky ve vojenských nemocnicích

Ministerstvo obrany vám uhradí preventivní zdravotní prohlídku ve vojenských zdravotnických zařízeních – ÚVN Praha, VN Olomouc a VN Brno.

V rámci preventivní péče se válečným veteránům dle RMO č. 25/2003 poskytují ve vojenských zdravotnických zařízeních dvouleté preventivní prohlídky v rozsahu a ve lhůtách podle zvláštních právních předpisů, nejdříve však za 23 měsíců od poslední roční lékařské prohlídky před zánikem jejich služebního poměru. Tyto prohlídky lze poskytovat na žádost oprávněné osoby a se souhlasem lékaře, u kterého je oprávněná osoba registrována.

Vyžaduje-li to zdravotní stav válečných veteránů, poskytuje se jim ve vojenských zdravotnických zařízeních zdravotní péče formou ambulantní péče, zejména specializované ambulantní péče a ústavní péče. Tuto péči lze poskytovat podle zvláštního právního předpisu na žádost oprávněné osoby a na základě doporučení lékaře, u kterého je oprávněná osoba registrována.

Zdravotní péče se poskytuje za podmínky, že jsou veteráni pojištěni u zdravotní pojišťovny, která má uzavřenu smlouvu s příslušným vojenským zdravotnickým zařízením o poskytování zdravotní péče svým pojištěncům. Podmínkou je prokázání se průkazem válečného veterána.

Kontakt: 973 214 717

Domov péče o válečné veterány v Karlových Varech

Počet zřízených lůžek 28 (dvoulůžkové a jednolůžkové pokoje)
Ředitel domova – Ing. Pavel Macek: telefon 353 236 323, mobil 724 049 683

Sociální pracovnice – Květoslava Rokosová: 973 348 855

Žádosti k přijetí do domova se mohou vyzvednout na Ministerstvu obrany, nám. Svobody 471 u Heleny Typoltové (telefon 973 214 717) nebo cestou terénních pracovníků. Přijetí do domova péče o válečné veterány se řídí zákonem č. 170/2002 Sb., o válečných veteránech, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláškou č. 191/2005 Sb., o zdravotním postižení vylučujícím přijetí do domova péče o válečné veterány, úhradě nákladů za pobyt v domově péče o válečné veterány a případech, kdy se úhrada nákladů za pobyt v domově péče o válečné veterány nepožaduje.

Přivítání legiovlatu v Kladně

Příjezdu legiovlatu do Kladna předcházela informace o umístění bomby na nádraží a v noci se ještě přidal vytrvalý déšť. Naštěstí 14. dubna ráno už bylo vše v pořádku.

Slavností zahájení se ujali se tajemník legiovlatu **Jiří Charfreitag**, senátor **Jiří Dienstbier**, tajemník Magistrátu města Kladna **Zdeněk Slepíčka**, přednostka železniční stanice Kladno **Iva Bachorová** a předsedkyně ČsOL Kladno **Eva Armeanová**.

S osobní vzpomínkou na svého otce, ruského legionáře **Václava Drvotu**, vystoupil jeho syn, 91letý **Jiří Drvota**. Tajemník Zdeněk Slepíčka zdůraznil působení legionářů po návratu do vlasti v kladenském regionu a vyzdvihl současné aktivity ČsOL Kladno.

Předsedkyně ČsOL Kladno představila veterány ČsOL Kladno **Marina Cavicchioliho**, **Ing. Františka Kyncle**, **Olgu Mauleovou** a **Ludvíka Darovce**. Přivítala předsedu ČsOL z Paříže **Pavla Lešáka** a jeho manželku Beatrice. Představila také dva členy ČsOL Kladno, kteří jsou přímými potomky ruských legionářů. Sestra **Vlasta Kylichová** je dcerou legionáře **Jana Bohuslava Kozelky**, rodáka z Rozdělova. Bratr **Vladimír Rogla** je synem legionáře **Jaroslava Rogly**.

Slavnostního zahájení se zúčastnili i představitelé Sokola, horníci z Klubu hornických tradic, zástupci 17. baráčnické župy Prokopa Holého ze Slaného a baráčníci ze Středokluk. Přijeli také krajané z Kanady.

Během dvou hodin si legiovlat prohlédlo přes 300 osob, mezi nimi 32 členů ČsOL a 5 školních tříd. Potěšilo nás, že o legiovlat byl tak velký zájem.

Eva Armeanová, foto Stanislav Pitr

Přivítání legiovlatu na kladenském nádraží se zúčastnili i veteráni (zleva) Ing. František Kyncl, Marina Cavicchioli a Olga Mauleová s manželem

Mezi návštěvníky nechyběl ani válečný veterán **Ludvík Darovec**

Se zájmem si legiovlat prohlédla veteránka **Olga Mauleová** s manželem